

ΒΙΟΗΘΙΚΑ ΔΙΛΗΜΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Ενότητα 9: Η έκτρωση ως συνέπεια βιασμού, αιμομιξίας
ή διάγνωσης γενετικής ανωμαλίας στο έμβρυο

Μιλτιάδης Βάντσος
Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

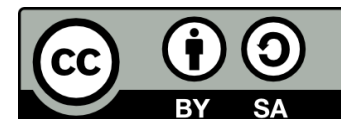

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

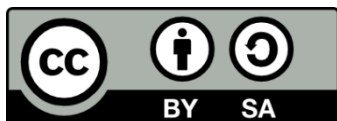
Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Η έκτρωση ως συνέπεια βιασμού, αιμομιξίας ή διάγνωσης γενετικής ανωμαλίας στο έμβρυο

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Βιοηθικά διλήμματα κατά την έναρξη της ζωής

Μάθημα 9: Η έκτρωση ως συνέπεια βιασμού,
αιμομιξίας ή διάγνωσης
γενετικής ανωμαλίας στο έμβρυο

Οι περιπτώσεις του βιασμού και της αιμομιξίας

- Οι περιπτώσεις που η εγκυμοσύνη είναι αποτέλεσμα βιασμού ή αιμομιξίας είναι αναμφισβήτητα δύο ειδικές και εξαιρετικά δύσκολες περιπτώσεις.
- Στην περίπτωση του βιασμού η εγκυμοσύνη δεν προκύπτει με ευθύνη της γυναίκας. Αντιθέτως, η γυναίκα αποτελεί θύμα σεξουαλικής βίας και βιώνει με μια ιδιαιτέρως τραυματική εμπειρία. Η γυναίκα συχνά ταυτίζει το παιδί με το πρόσωπο του βιαστή της, με αποτέλεσμα να οδηγείται σε συναισθηματικές συγκρούσεις που έχουν σημαντικό αντίκτυπο στη ζωή της ίδιας και της οικογένειάς της.

Οι περιπτώσεις του βιασμού και της αιμομιξίας

- Στην περίπτωση της αιμομιξίας το πρόβλημα είναι πολυσύνθετο, καθώς μπορεί να αφορά σε ουσιωδώς διαφορετικές περιπτώσεις ως προς τα πρόσωπα και τη σχέση συγγένειας, την συναισθηματική τους εμπλοκή, την ηλικία και τις ιδιαίτερες συνθήκες που οδήγησαν στην αιμομικτική σχέση.
- Με δεδομένο πως το μεγαλύτερο μέρος των αιμομικτικών σχέσεων αφορά σε περιπτώσεις μεταξύ πατέρα και ανήλικης κόρης, για το λόγο αυτό εξετάζουμε αυτή τη μορφή αιμομιξίας, στην οποία η κόρη αποτελεί θύμα μιας παρά φύσιν σχέσης ή ακόμη και κακοποίησης.

Οι περιπτώσεις του βιασμού και της αιμομιξίας

Πολλοί είναι εκείνοι που, ενώ απορρίπτουν ηθικά την έκτρωση, συνηγορούν υπέρ μιας εξαίρεσης στις περιπτώσεις βιασμού ή αιμομιξίας, καθώς

- η ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη προκύπτει παρά τη βούληση της γυναίκας και χωρίς προσωπική της ευθύνη.
- αναμένεται να έχει σημαντικές αρνητικές συνέπειες για τη ζωή της.
- αντιθέτως, η απόρριψη της έκτρωσης φαίνεται να μη δίνει τη δυνατότητα στη γυναίκα να απαλλαγεί από τις οδυνηρή εμπειρία του βιασμού και τυχόν αισθήματα ντροπής και ενοχής.

Οι περιπτώσεις του βιασμού και της αιμομιξίας

Η προσέγγιση της Χριστιανικής Ηθικής:

- Ανθρωπίνως είναι κατανοητή η επιλογή μιας βιασθείσης γυναίκας, να μη φέρει στον κόσμο το παιδί που της φέρνει στη μνήμη μια τραγική εμπειρία ή η ανάλογη απόφαση μιας νεαρής κοπέλας, η οποία γνώρισε σεξουαλική και ψυχολογική κακοποίηση από τον ίδιο της τον πατέρα.
- Ωστόσο, ακόμη και σ' αυτές τις δύσκολες περιπτώσεις η διακοπή της κύησης δεν δικαιώνεται ηθικά, καθώς δεν παύουν να ισχύουν οι λόγοι για τους οποίους η έκτρωση έρχεται σε αντίθεση με το χριστιανικό ήθος.

Οι περιπτώσεις του βιασμού και της αιμομιξίας

Και στις περιπτώσεις αυτές,

- ✓ έρχεται σε ύπαρξη ένα πρόσωπο μοναδικό και ανεπανάληπτο, το οποίο αποτελεί εικόνα Θεού και έχει την προοπτική της θέωσης.
- ✓ ισχύει η απαγόρευση φόνου του Δεκαλόγου, καθώς ο Θεός είναι ο μόνος κύριος της ζωής και του θανάτου.
- ✓ ισχύει η εντολή της αγάπη προς τον πλησίον ως εαυτόν. Κανένας άνθρωπος δεν είναι μάλιστα περισσότερο πλησίον από ότι το αγέννητο παιδί για τη μητέρα του.

Οι περιπτώσεις του βιασμού και της αιμομιξίας

- Ένα μεγάλο κακό, όπως είναι ο βιασμός, δεν διορθώνεται με ένα ακόμη μεγαλύτερο κακό, όπως είναι η αφαίρεση της ζωής μιας ανθρώπινης ύπαρξης.
- Η έκτρωση δεν τιμωρεί το θύτη, αλλά στρέφεται κατά της ζωής του εμβρύου, που όχι μόνο είναι αθώο, αλλά αποτελεί και παιδί της γυναίκας που το κυοφορεί.
- Έρευνα σε 254 κοπέλες που έκαναν έκτρωση μετά από αιμομιξία έδειξε ότι η έκτρωση δεν λειτουργεί θεραπευτικά για τα θύματα.

Οι περιπτώσεις του βιασμού και της αιμομιξίας

- Το βασικό δίλημμα που τίθεται στη συνάφεια αυτή είναι ανάμεσα στη ζωή ενός αθώου αγέννητου ανθρώπου και στα ψυχολογικά, συναισθηματικά, κοινωνικά και οικογενειακά προβλήματα που μπορεί να προκαλέσει στη γυναίκα η γέννησή του.
- Όταν μια γυναίκα αδυνατεί να ανταπεξέλθει στο βάρος της γέννησης και ανατροφής του παιδιού, προτείνεται η λύση της υιοθεσίας, η οποία συνάδει με το χριστιανικό ήθος, καθώς δεν στρέφεται ενάντια στο θείο δώρο της ζωής και συνάμα απαλλάσσει τη γυναίκα από τα προβλήματα που μπορεί να επιφέρει η γέννηση του παιδιού.

Η διάγνωση γενετικής ανωμαλίας στο έμβρυο

- Μια ακόμη περίπτωση, στην οποία τίθεται ο ηθικός προβληματισμός για την έκτρωση είναι η περίπτωση διάγνωσης στο πλαίσιο του προγεννητικού ελέγχου μιας σοβαρής γενετικής ανωμαλίας στο κυοφορούμενο έμβρυο, όπως είναι π.χ. το σύνδρομο Down.
- Μέθοδοι προγεννητικού ελέγχου:
  - Υπερηχογράφημα.
  - Αμνιοκέντηση.
  - Λήψη χοριακών λαχνών.
  - Τριπλή εξέταση.

Η διάγνωση γενετικής ανωμαλίας στο έμβρυο

- Καθώς η ιατρική επιστήμη αδυνατεί σχεδόν στο σύνολο των περιπτώσεων που διαγιγνώσκεται γενετική ανωμαλία να αποκαταστήσει την υγεία του εμβρύου και με δεδομένη την επιθυμία των γονέων να αποκτήσουν ένα υγιές παιδί, προβάλλεται ως λύση η έκτρωση.
- Η έκτρωση αυτή ονομάζεται συχνά «θεραπευτική έκτρωση», στην πραγματικότητα όμως πρόκειται για ευγονική έκτρωση, καθώς δεν πραγματοποιείται θεραπεία, αλλά αφαίρεση της ζωής του κυοφορούμενου εμβρύου.

Η διάγνωση γενετικής ανωμαλίας στο έμβρυο

Τα προβάλλομενα επιχειρήματα υπέρ της αποδοχής:

- Η έκτρωση αποτελεί πράξη ελέους για το έμβρυο, καθώς το απαλλάσσει από μια δυστυχημένη ζωή γεμάτη κόπους και βάσανα.
- Η έκτρωση είναι προς το συμφέρον των γονέων, των αδελφών και των συγγενών, γιατί η φροντίδα ενός ανάπηρου παιδιού είναι εξαιρετικά απαιτητική και δύσκολη.
- Η έκτρωση είναι προς όφελος του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου, καθώς η πολιτεία πρέπει να δαπανά σημαντικά ποσά από τα ταμεία πρόνοιας για κάθε ανάπηρο μέλος της.

Η διάγνωση γενετικής ανωμαλίας στο έμβρυο

Τα βασικά ερωτήματα που τίθενται στη συνάφεια αυτή είναι:

- Για ποιο λόγο ο θεός επιτρέπει την ασθένεια και την αναπηρία στη ζωή του ανθρώπου;
- Δικαιώνεται ηθικά η έκτρωση που γίνεται λόγω διάγνωσης γενετικής ανωμαλίας;

Η διάγνωση γενετικής ανωμαλίας στο έμβρυο

- Ο άνθρωπος με αναπηρία δεν θεωρείται στην εποχή μας ότι χάνει το δικαίωμα του στη ζωή ή την αξιοπρέπειά του.
- Το γεγονός ότι υστερεί βιολογικά σε σχέση με τον υγιή δεν δικαιώνει ηθικά τον τερματισμό της ζωής του, αλλά αναδεικνύει την ηθική υποχρέωση της αγάπης και της φροντίδας του συνανθρώπου.
- Κίνδυνος ολίσθησης σε ευγονικές αντιλήψεις για την αξία της ζωής του ανθρώπου.

Η διάγνωση γενετικής ανωμαλίας στο έμβρυο

Και στην περίπτωση αυτή ισχύουν οι βασικοί λόγοι, για τους οποίους η χριστιανική ηθική δεν αποδέχεται την έκτρωση, αφού ο άνθρωπος με ειδικές ανάγκες:

- ✓ αποτελεί πρόσωπο μοναδικό και ανεπανάληπτο, το οποίο αποτελεί εικόνα Θεού και έχει την προοπτική της θέωσης.
- ✓ προστατεύεται από την απαγόρευση φόνου του Δεκαλόγου, καθώς ο Θεός είναι ο μόνος κύριος της ζωής και του θανάτου.
- ✓ αποτελεί πλησίον, τον οποίο καλείται ο Χριστιανός να αγαπά ως σεαυτόν.

Η διάγνωση γενετικής ανωμαλίας στο έμβρυο

Ο προγεννητικός έλεγχος θεωρείται χρήσιμος και αποδεκτός, σύμφωνα με τη χριστιανική ηθική, όταν

- καθησυχάζει τους γονείς που αγωνιούν για την υγεία του εμβρύου.
- παρέχει τον απαραίτητο χρόνο για την καλύτερη δυνατή προετοιμασία των γονέων που καλούνται να μεγαλώσουν παιδί με ειδικές ανάγκες.
- συντελεί στην απόκτηση επιστημονικών γνώσεων απαραίτητων στην έρευνα σε θεραπευτικές εφαρμογές.
- δίνει τη δυνατότητα έναρξης θεραπευτικής αγωγής.

Η διάγνωση γενετικής ανωμαλίας στο έμβρυο

- Η αναπηρία αποτελεί μια ανεπιθύμητη κατάσταση για τον άνθρωπο. Ωστόσο, η βασική αναπηρία για κάθε άνθρωπο δεν είναι η ασθένεια αλλά ο θάνατος.
- Η ασθένεια, η αναπηρία και ο πόνος έχουν παιδαγωγικό χαρακτήρα και αποτελούν ευεργεσία του Θεού προς τον άνθρωπο, καθώς φανερώνουν την αδυναμία της φύσης του, τον προστατεύουν από τον εγωισμό και τον προσανατολίζουν στα έσχατα και στην αιώνια ζωή.
- Η Εκκλησία δεν εξωραΐζει την ασθένεια και τον πόνο, αλλά τους δίνει νέο περιεχόμενο βασιζόμενη στη σταυρική θυσία του Χριστού για τη σωτηρία του ανθρώπου.

Η διάγνωση γενετικής ανωμαλίας στο έμβρυο

- Η επιθυμία κάθε γονιού να φέρει στον κόσμο ένα υγιές παιδί είναι εύλογη και αυτονόητη. Ο προβληματισμός σχετικά με την έκτρωση σε περίπτωση διάγνωσης γενετικής ανωμαλίας είναι ανθρωπίνως κατανοητός.
- Η χριστιανική ηθική διδάσκει το δύσκολο δρόμο του ηθικά ορθού με την πεποίθηση ότι συνοδός σ' αυτό το δρόμο είναι ο Θεός, ο οποίος επιτρέπει την ασθένεια προς το συμφέρον του ανθρώπου και τον ενισχύει με τη χάρη του ώστε να ανταπεξέλθει σ' αυτή.

Βιβλιογραφία

- Βάντσος Μιλτιάδης, Ηθική θεώρηση της έκτρωσης, Θεσσαλονίκη 2009 (ιδίως σελ. 229-260).

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Βάντσος Μιλτιάδης.
«Βιοηθικά διλήμματα κατά την έναρξη της ζωής. Η έκτρωση ως συνέπεια βιασμού, αιμομιξίας ή διάγνωσης γενετικής ανωμαλίας στο έμβρυο».
Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<http://eclass.auth.gr/courses/OCRS232/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Θεσσαλονίκη, Εαρινό Εξάμηνο 2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

